

Faglig kontakt under eksamen:

Kjell Bløtekjær, tlf. 4407

EKSAMEN I FAG 44015 ELEKTROMAGNETISME

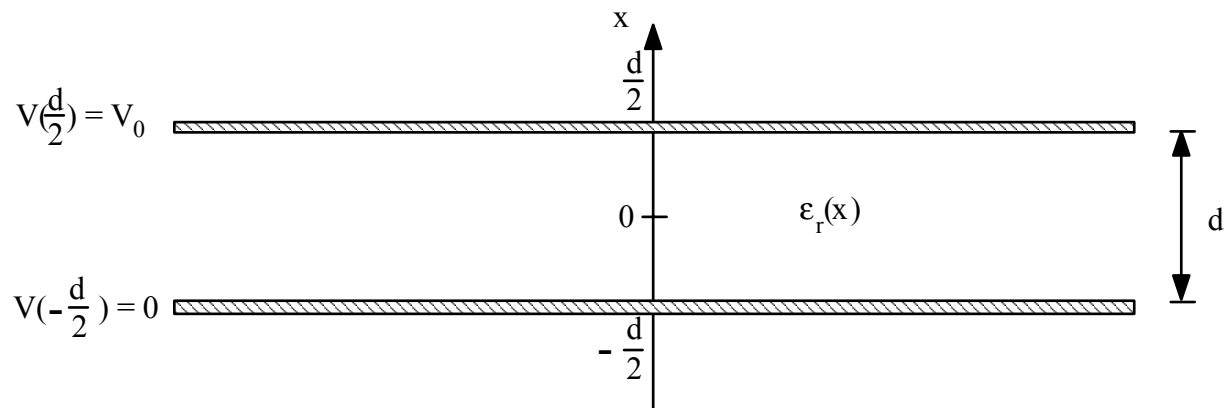
FREDAG 19. MAI 1995

Tid: Kl. 0900 -1500

Tillatte hjelpemidler: Godkjent lommekalkulator tillatt. Ingen trykte eller håndskrevne hjelpemidler tillatt.

Oppgave 1:

Rommet mellom platene i en kondensator er fylt av et dielektrikum. Avstanden mellom platene er d og denne er mye mindre enn platenes utstrekning, slik at vi kan regne som om platene er uendelig store. Potensialforskjellen mellom platene er V_0 .

1.1 Anta først at relativ permittivitet er konstant:

$$\epsilon_r(x) = \epsilon_r = \text{konstant}$$

- Bestem den elektriske feltstyrken $\vec{E}$, den elektriske flukstettheten $\vec{D}$ og potensialet V som funksjon av x . Velg positiv feltretning lik positiv x -retning.
- Bestem polarisasjonen $\vec{P}$.

1.2 Anta så at relativ permittivitet varierer med x etter funksjonen:

$$\epsilon_r(x) = \frac{4}{1 + \left(\frac{x}{d}\right)^2}$$

- Bestem den elektriske feltstyrken $\vec{E}$, den elektriske flukstettheten $\vec{D}$ og potensialet V som funksjon av x .
- Bestem polarisasjonen $\vec{P}$ som funksjon av x .
- Bestem den bundne romladningstettheten ρ_{vb} inne i materialet, og den bundne flateladningstettheten ρ_{sb} ved kondensatorplatene.
- Skissér flukstetthet, feltstyrke, potensial, polarisasjon og bundet romladningstetthet som funksjon av x for

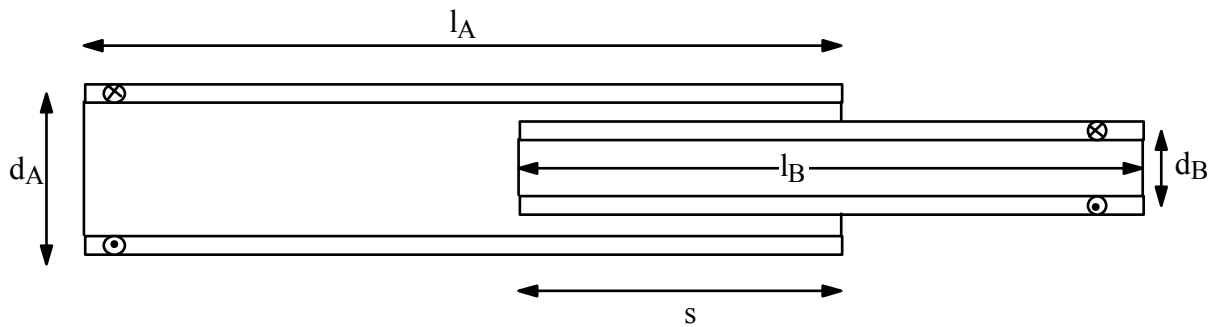
$$-\frac{d}{2} < x < \frac{d}{2}$$

Oppgave 2:

2.1 Gitt en lang, rett, tettviklet solenoid A, med N_A tørn, lengde l_A , og diameter d_A . Anta at tykkelsen av viklingen er neglisjerbar, og at $l_A \gg d_A$, slik at en kan bruke de tilnærmelser som gjelder for meget lange, tynne solenoider. Solenoiden fører en konstant strøm I_A .

- a) Finn den magnetiske flukstetthet $\vec{B}$ inne i solenoiden, og solenoidens selvinduktans L_A .

2.2

En annen lang, rett, tettviklet solenoid B, med N_B tørn, lengde l_B , og diameter d_B stikkes inn i solenoid A, som vist på figuren. De to solenoidene overlapper hverandre over en lengde s . Positiv strømretning er definert likt i de to solenoidene, som vist i figuren. Strømmene gjennom de to solenoidene er konstante, lik henholdsvis I_A og I_B .

- a) Finn den gjensidige induktans M mellom de to solenoidene.
 b) Finn den samlede magnetiske energi W_m , og den gjensidige kraften F mellom de to solenoidene. Hvilken retning har kraften?

2.3 La nå strømmen i solenoid A variere med tiden:

$$I_A = I_0 \sin \omega t$$

hvor I_0 og ω er konstanter.

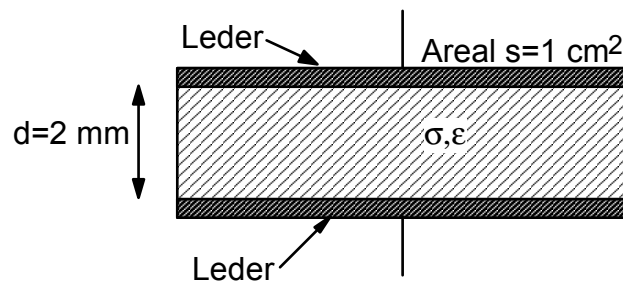
- a) Finn den induserte elektromotoriske spenningen i solenoid B.

Oppgave 3:

3.1 Et material har permittivitet $\epsilon = 1.5 \times 10^{-11} \text{ Fm}^{-1}$, og konduktivitet $\sigma = 0.01 \text{ } \Omega^{-1} \text{ m}^{-1}$.

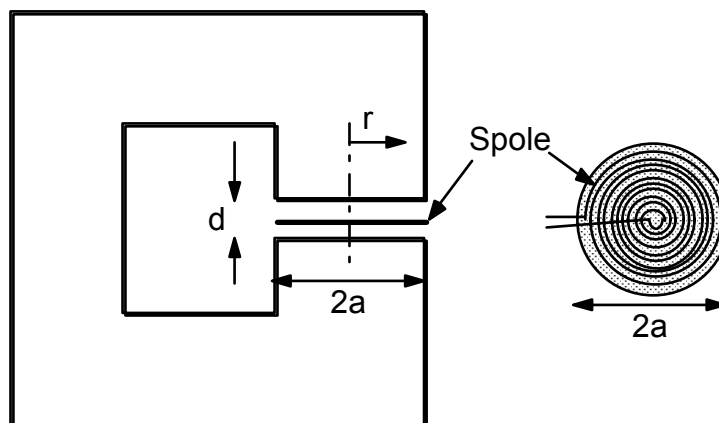
- a) Ved lave frekvenser har materialet karakter av en leder, mens det ved høge frekvenser har karakter av et dielektrikum. Ved hvilken frekvens f kan man si at denne overgangen skjer?

3.2

Av materialet lages det en komponent som vist i figuren. Arealet er $s = 1 \text{ cm}^2$ og tykkelsen $d = 2 \text{ mm}$.

- a) Beregn resistansen (motstanden) R og kapasitansen C for denne komponenten.
 b) Ett av svarene under b) kan betraktes som eksakt, mens det andre er tilnærmet. Forklar.

Oppgave 4:

Figuren viser en kjerne av et ferromagnetisk material med uendelig permeabilitet. Et luftgap har sirkulært tverrsnitt med radius a , og tykkelse d . Figuren til høgre viser et snitt gjennom luftgapet, hvor det finnes en spole som er viklet som en plan spiral. Spolen er tettviklet, består av N tørn, og dekker hele luftgapet, slik at spolens indre radius er null, og dens ytre radius er a . Spolen fører strømmen I .

- a) Finn den magnetiske feltstyrken $\vec{H}$ i luftgapet, som funksjon av avstanden r fra luftgapets sentrum.
 b) Finn spolens selvinduktans L .